

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

18.10.2012 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България

tvevropa.com

✓ Боян Бойчев, "Асоциация на индустриалния капитал в България": Бизнесът не е против данъка върху банковите депозити

<http://www.tvevropa.com/bg/news/interviews/view/77572>

Българският бизнес подкрепя идеята да се въведе данък върху банковите депозити, това обяви зам.-председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България Боян Бойчев в предаването на ТВ "Европа" "Под лупа". Според него обаче облагането с налог на печалбата от БФБ не трябва да се реализира на този етап, защото това няма да допринесе за развитието на фондовият пазар

ИНТЕРВЮ НА НИКОЛАЙ ЛЕФЕДЖИЕВ

- Г-н Бойчев, Асоциацията е една от големите работодателски организации в България и участва в заседанията на Националния съвет за тристранно сътрудничество. Каква е оценката на бизнеса за Бюджет 2013?

- Когато видим приоритетите в "Бюджет 2013 г." в сравнение с предишната година, виждаме, че правителството е дало фокус върху няколко сектора от икономиката. Основно, министерствата с относително повече пари са на здравеопазването, културата и до известна степен министерството на образованието, което като посока е правилно.

Друг е въпросът доколко това е достатъчно и доколко ефективно се управляват бюджетните пари. За 2013 г. е заложен сравнително висок икономически ръст. България е една отворена икономика - близо 60% от БВП се изнася и внася. Ние имаме опасения, доколко ситуацията в ЕС и нашите най-големи търговски партньори може да повлияе на този растеж.

- Правителството предвижда 1.9% до 2% икономически ръст. От МВФ предвиждат 1.5 на сто ръст. Това реално ли е според вас?

- Възможно е. Ние не можем да се ангажираме с прогнози на този етап, тъй като те ще са спекулативни. Като цяло смятаме, че икономиката ще бъде равна, т.е. няма да има растеж или той ще е в порядъка на по-малко от 1%.

- Друго, което е водеща тема в последните дни, е ръстът на доходите, които след кризата - особено пенсията и възнагражденията в администрациите - бяха замразени. Сега правителството има намерение да ги увеличи, как бизнесът приема тази идея?

- Като цяло положително, но въпросът е откъде ще дойдат парите. Ако те дойдат от спестяване на бюджетни разходи – ок. Но това, което наблюдаваме е, че част от парите ще дойдат под формата на различни данъци, включително се очаква увеличаване на приходите от акциз - както на цигарите, така и на горивата. Основното е, че населението ще разполага с повече пари, което ще доведе до по-голям приход и продажби, това е положително. Но ние считаме, че това трябва да дойде от икономии, а не от нови данъци.

- Може би, министърът на финансите Симеон Дянков разчита на по-голяма събираемост от ДДС и акцизите?

- Това е чудесно, ако дойдат парите наистина от там, това е много добре.

- В момента най-коментирираният въпрос е въвеждането на нов данък. Според някои от членовете на кабинета това не е нова идея, а тя е била заложена в платформата още преди изборите на ГЕРБ - да се въведе данък върху лихвите върху депозитите в банките. Това би донесло между 120 - 140 млн. лв. в бюджета. Вие как възприемате тази идея?

- Като цяло бизнесът не се противопоставя върху това нещо. Тук обаче отново се прави уговорката, че такъв нов данък върху лихвата на депозитите не трябва да бъде само едностранен. Наистина има резон върху аргумента на финансовото министерство, че това е един допълнителен доход, който не се облага до момента и е нормална практика това нещо да бъде направено. Не считаме, че това ще е отрицателно върху бизнес средата. Трябва ясно да се каже, че други бизнес дейности, като например печалбата от фондовата борса и съответното ѝ облагане с данък, считаме, че е недопустимо на този етап. В момента БФБ върви надолу, т.е. имагинерните приходи са по-скоро загуба. От друга страна, самият пазар и хората и компаниите, които играят на борсата, намаляват и ние считаме, че трябва да се насърчи развитието на фондовата борса.

- Смята се, че можем да привлечем чужди инвеститори, защото имаме ниски данъци. Мнозина обаче са на мнение, че това не е най-важното. По-важно е, когато има спор между фирми, той да бъде разрешаван по-бързо. Това така ли е?

- Бизнесклиматът е функция не само от големината на данъците, но и от много други неща. По отношение на данъците аз не съм убеден, че нашите данъци са най-ниските в ЕС. Важна е свободата от гледна точка колко бързо и ефективно работи закона, инфраструктурата и наличието на добре подготвена и обучена работна ръка.

- Вие сте се занимавали и с електронното правителство. Какво е направено и какво не е?

- Следващият септември или октомври някой министър ще обяви рестарт на електронното правителство. Не вярвам, имам огромни резерви, че в рамките на това правителство ще има една или друга стъпка в реализацията. Над 40% от гражданите в България използват електронен вариант при последното преброяване. Това ни дава увереност да считаме, че българските граждани са готови да ползват е-правителството, стига да ги има. Бизнесът е много напред в

приемането и използването на тези технологии. Реформите са начинът, по който държавната машина да спести пари и тези пари да отидат за повишаване на дохода на хората.

Важни обществено-икономически и политически теми

Вестник Класа

✓ През 2013 г. може да се очаква ръст от 1.6 %

http://www.klassa.bg/news/Read/article/213703_%D0%9F%D1%80%D0%B5%D0%B7+2013+%D0%B3.%D0%BC%D0%BE%D0%B6%D0%B5+%D0%B4%D0%B0+%D1%81%D0%B5+%D0%BE%D1%87%D0%B0%D0%BA%D0%B2%D0%B0+%D1%80%D1%8A%D1%81%D1%82+%D0%BE%D1%82+1.6+%25

Икономически ръст от 1.6 % и спиране на спада в заетостта прогнозира в регулярния есенен доклад за състоянието на българската икономика Агенцията за икономически анализи и прогнози (АИАП) Несигурността относно съществуването на еврото постепенно намаля, а същевременно европейските икономики навлязоха в период на нисък или отрицателен растеж. Ако вероятността за сбъждане на катастрофалния сценарий - разпад на еврозоната - продължи да намалява, може да се очаква, че и икономиките ще започнат да се връщат към траекторията на потенциалния си растеж, прогнозира експертите на агенцията.

Според тях прогнозите на Европейската комисия за растежа на Еврозоната за 2012 и 2013 г. са съответно за спад от 0.3% и ръст от 1.0%, а на МВФ за спад от 0.3% и ръст от 0.7%. Тъй като и двете прогнози са правени реално преди да станат известни последните развития, свързани с действията на ЕЦБ и одобрението на ESM, то вероятно реалното развитие ще се окаже по-оптимистично.

През първото полугодие на 2012 г. положителното развитие продължи, като БВП нарасна с 1.0% спрямо същия период на предходната година. АИАП очаква икономически растеж от 1.8% през 2012 г. и ускорение до 2.8% през 2013 г. Очакванията за структурата на растежа през 2012 г. се измениха в посока по-голям принос на вътрешното търсене за сметка на отрицателен принос от страна на нетния износ. За 2012 и 2013 г. очакванията на АИАП са потенциалният БВП да се увеличи с 1.6% на годишна база с положителен принос от нарастване на капитала и общата факторна производителност. Доколкото това нарастване е под прогнозираният за икономиката растеж, може да се очаква, че негативното отклонение от потенциала ще намалява.

На пазара на труда отново се наблюдават двете най-важни тенденции от 2009 г. насам - намаляваща заетост и увеличаваща се безработица. Създава се впечатление за изчерпване на потенциала за нарастване на безработицата и приближаване на точката на пречупване във възходящата ѝ тенденция. За 2013 г. АИАП предвижда спадът в заетостта да бъде преустановен, но това ще се отрази минимално върху динамиката на безработицата. През отделните тримесечия на 2011 г. реалната работна заплата нарастваше с между 3 и 5%, а през първата половина на 2012 г. нейният реален ръст се колебаеше около 7.5%. Основен фактор, повлиял на нарастването на средната работна заплата през първата половина на 2012 г., бе динамиката на средното заплащане за труд в частния сектор. Като се има предвид предпазливостта на работодателите да увеличават търсенето на труд, е под въпрос доколко относително високият ръст на средната работна заплата в частния сектор се дължи на реални производствени фактори и доколко на осъществени административни мерки като увеличаването на социалноосигурителните прагове и минималната работна заплата.

От втората половина на годината се очерта възходящ темп на общо повишение на потребителските цени. Значително влияние за този профил на инфлацията имаше динамиката на международните цени на храните и в по-малка степен тази на международните цени на петрола. До края на годината АИАП очаква нарастването на равнището на международните цени на храните да се запази и даже леко да се ускори. Базисната инфлация, която може да се използва за индикатор за вътрешното търсене, засега не показва ясно изразена тенденция към повишение по месеци на годишна база, въпреки че данните за БВП показват засилване на реалния растеж на потреблението на домакинствата. През 2013 г. не се предвиждат високи международни цени на храните и петрола, котиращи в щатски долари, но продължаващата обезценка на европейската валута спрямо долара ще оказва натиск към повишение на цените на суровините от внос. Неенергийните промишлени стоки ще имат малка инфлация и цените на услугите също ще нараснат с малко по-висок процент от този в края 2012 г. При административните цени АИАП очаква доста ниски увеличения между 2-3% при електроенергията и топлоенергията.

Наблюдаваните през 2011 г. тенденции на натрупване на излишък по текущата сметка и формиране на отрицателен баланс по финансовата сметка се оказаха неустойчиви. Влошаването на баланса на текущата сметка през 2012 и 2013 г. ще стане по-бързо в сравнение с пролетната прогноза на АИАП в резултат на по-бързо нарастване на външнотърговския дефицит. Входящите потоци от ПЧИ са по-ниски в сравнение с предкризисния период, но покриват 190% от дефицита по текущата сметка. Поддържането на фискалната дисциплина се очертава като най-голямото предизвикателство пред бюджетната политика през 2013 г. Прогнозата за продължаващо възстановяване на икономиката през следващата година означава, че едва ли може да се очаква някакво напрежение откъм приходната част на бюджета. В същото време, фазата на политическия цикъл подсказва възможен натиск върху държавните разходи. Такива индикации вече се появиха в комуникацията на правителството под формата на заявления за увеличаване на доходите и съответно АИАП предвижда известно увеличение на бюджетния дефицит през 2013 година.

Междувременно Институтът за пазарна икономика разпространи анализи според които заради данъчни преференции през 2011 г. хазната е загубила 300 млн. лв. Данъчни преференции в България съществуват във всички данъчни закони – не всички доходи и не всяка печалба подлежат на облагане, а при данъците, обвързани с потреблението (като ДДС и акцизи), също има ред специални режими, Това се казва в анализ на Института за пазарна икономика (ИПИ) по повод на

анализа за данъчните преференции. Тези преференции са много различни, както по философска и икономическа аргументация, така и като практическо приложение. Това, което е безспорно, е, че всяка преференция по своята същност е "дупка" в данъчните закони и съответно носи загуби за бюджета под формата на пропуснати приходи. В анализа си ИПИ представя една по-широка картина на преференциалните данъчни режими в страната, както и оценка на загубите за бюджета от съществуването на подобни текстове в данъчните закони. "Този дебат се възроди покрай идеята за облагане на лихвите по депозитите на гражданите, които досега се третираха като необлагаем доход. Тук ще покажем, че това съвсем не е единственото облекчение и далеч не е най-очевидната дупка в родните данъчни закони. В този доклад са разписани детайлно данъчните облекчения, които водят до загуби за бюджета от порядъка на 300 млн. лв. само за 2011 г. Това са само част от т.нар. "политически" преференции, без дори да навлизаме детайлно в "принципните" преференции. Някои от тези преференции със сигурност трябва да бъдат преразгледани и биха били трудно обосновани. Ако се опитаме да направим приблизителна сметка за пропуснатите приходи за бюджета от тези дупки, то за последните 10 години тази сума би надхвърлила поне 3 млрд. лв. Това са несъбрани приходи от конкретни групи в обществото", посочват от ИПИ. Според тях, данъчните облекчения или преференции неизбежно водят до два ефекта – по-ниски данъци за определени групи хора или дадено поведение, но и изкривяване на данъчната система и натоварване на всички останали данъкоплатци. "Именно тази неравнопоставеност е в основата на политическите наклонности да се налагат преференциални режими в данъчните закони – ползите са за точно определена група, а разходите се разпределят върху всички останали. Това прави дебата за всяка една преференция много труден, противопоставяйки на практика принципна позиция за широка данъчна база и опростено данъчно законодателство срещу конкретна привилегия, която има своите ясни бенефициенти. През последните месеци се чува всякакви предложения за използването на данъчните закони за постигане на една или друга политическа цел. Например в опита си да стимулират чуждестранните инвеститори, управляващите предложиха държавата да поеме част от осигурителните плащания на големи чужди инвеститори. Това предложение само потвърждава тезата, че всяка едно административно звено гледа на данъчните закони като на инструмент за политика в своята конкретна област. Всяко подобно действие обаче пада на раменете на всички останали данъкоплатци, за които няма специални текстове в данъчните закони", заявяват от ИПИ.

Те са категорични, че и през 2013 г. данъчните облекчения и преференции ще товарят бюджета. "Нещо повече, съществуването на специални разпоредби в данъчните ни закони не само е в тежест на всички останали данъкоплатци, но и води до повече лобизъм в данъчното законодателство, неефективно и непрозрачно разпределение на ресурсите и неефективно подпомагане на бедните. Изчистването на данъчните ни закони може да подсили бюджета, както и да бъде използвано за общо намаление на данъците върху труда", отбелязва института. От там препоръчват премахване на данъчните облекчения, което ще позволи намаление на осигурителната тежест за всички граждани и ще даде възможност за извършване на реални реформи.

[Вестник Капитал daily](#)

✓ Осигурителният институт пести най-много от пенсии и пари за майчинство

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2012/10/17/1927953_osiguritelniat_institut_pesti_nai-mnogo_ot_pensii_i/

Част от мерките, които управляващите въведоха с цел да се свие дефицитът в държавното обществено осигуряване, вече дават резултат. Това показва отчетът за изпълнението на бюджета на Националния осигурителен институт (НОИ). Най-голямата икономия, реализирана при разходите в държавното обществено осигуряване (ДОО) към септември 2012 г., е от пенсии. От тях са спестени почти 50 млн. лв. Намалението се обяснява с въведените по-високи стаж и възраст за пенсиониране. От началото на годината те нараснаха с 4 месеца, а до 2020 г. ще се увеличават постепенно до 63-годишна възраст и 37 години стаж за жените и съответно 65 и 40 за мъжете. Ефектът за първите девет месеца на 2012 г. е, че новопенсионираните се през първите 9 месеца на годината спрямо същия период на миналата са по-малко с 14.6 хил. души (почти 18%).

По-малко за майките

Сериозна сума е спестена и от плащанията за майчинство (за бременност, раждане и отглеждане на малко дете) – 24 млн. лв. Така разходите за майчинство към септември тази година са с 10% по-малко спрямо същия период на миналата година. Причините за това са както намалелият брой изплатени обезщетения (91 хил. по-малко), така и спад на средния им размер с 8 лв. - до 356 лв.

Едно от възможните обяснения за по-малката средна сума е, че от началото на тази година обезщетенията за майчинство и безработица се изчисляват върху доход за 24 месеца назад. Мярката беше въведена с аргумент, че така ще бъде премахната практиката масово, след като разберат, че са бременни, жените да започват да се осигуряват на по-висок от реалния си доход. От промяната обаче са засегнати и младите майки, които може да не са успели да натрупат достатъчно стаж на високоплатена работа.

И за безработните

Икономия има и при разходите за безработни - почти 4 млн. лв. спрямо планираното. Възможна причина е от НОИ да са предвиждали по-голямо увеличение на броя на безработните, на които се полага обезщетение. Средномесечният им брой обаче е нараснал със 7.3 хил. души на годишна база за периода от януари до септември. Това може да означава, че работата си губят повече високоплатени служители, което покачва средната стойност на парите при безработица. Единственият преразход за общественото осигуряване в бюджета на НОИ е за временна неработоспособност, т.е. за болнични - с 24 млн. лв. повече от плана.

Както при приходите, така и при разходите към септември обаче има неизпълнение спрямо плана с по 1%. Приходите в държавното обществено осигуряване към деветмесечieto изостават от плановете с 29 млн. лв., а разходите са по-малко с почти 67 млн. лв. Така, за да се изпълни годишният бюджет, последните три месеца на 2012 г. трябва да донесат на НОИ приход от малко над 1 млрд. лв.

✓ ИПИ: Държавата губи 300 милиона годишно от данъчни преференции

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2012/10/17/1927959_ipi_durjavata_gubi_300_miliona_godishno_ot_dan_uchni/

Държавата е изгубила около 300 милиона лева само през 2011 г. от множеството данъчни преференции, които са заложили в българското законодателство.

Това показва доклад на Институтът за пазарна икономика (ИПИ), който беше публикуван в сряда в контекста на дебата за облагането на лихвените доходи от депозити и капиталовите печалби. Неправителствената институция твърди, че държавата е ощетявана от множество пробойни на бюджета, които не могат да бъдат оправдани като икономически стимули, защото ефектът от тях е по-малък от пропуснатите ползи. Крайният резултат пък е само загуба на бюджетни приходи, които може да облекчат натиска върху държавата във време на криза, с оправданието че провежда мерки за закрила на социално уязвими групи от населението, но смисълът от това остава спорен.

Експертите от неправителствената организация коментират също, че премахването на тези облекчения ще позволи намаление на осигурителната тежест за всички граждани и ще даде възможност за извършване на реални реформи. Най-голяма дупка – за 108 млн. лв. отваря преференциалният режим за облагане с ДДС на туристическите услуги. При стандартна ставка от 20% за останалите стоки и услуги, облагането на хотелиерски и други услуги от бранша със ставка от 9% помага цените в този сектор да паднат, без услугата да се подобрява и бизнесът да повишава ефективността си. В списъка на облекченията се изброяват още преотстъпването на корпоративен данък на земеделските производители, нормативно признатите разходи за хората със свободни професии, за тези, които получават авторски или лицензионни възнаграждения, ваучерите за храна и т.н.

Морален хазарт

Първият риск, до който водят преференциите е, че докато съществуват, винаги ще се намерят групи за натиск, които да представят даден бранш или социална група като значими и нуждаещи се от държавна подкрепа. Така едно облекчение ще дава морално основание да се искат и други облекчения.

Изкривяванията на пазара са другият проблем, защото вместо ресурсите на частния сектор да се насочват към дейности, където обективно се очаква по-висока доходност от инвестицията, едно данъчно облекчение може да повиши нормата на печалбата, без икономическата дейност да е толкова печеливша и ефективна.

От ИПИ оспорват и аргументите, че с данъчни облекчения може да се защитават бедните, или да се поддържа ценова стабилност, защото по-правилната политика за защита на групи с ниски доходи е те да бъдат подпомагани специално, вместо например земеделските производители да получават облекчения, за да продават продукцията си на по-ниски цени, а от тях да се възползват и хората с по-високи доходи.

"По този начин, ако се намали ставката за облагане на хляба, това няма да доведе до по-ниски цени само за бедните, но и до по-ниски цени за богатите. Икономическата теория и практика показва, че когато социалната политика спрямо бедните се извършва по този начин – чрез намаление на цените за всички, тази социална политика е значително по-скъпа за данъкоплатците. По-ефективно е да се подпомага само тази част от населението, която наистина има нужда от помощ – по този начин се спестяват средства на данъкоплатците и в същото време до бедните достига по-голяма част от парите за подпомагане", се казва в доклада на института.

Време е за данни

В документа икономистите прилагат разбивка на всяко от съществуващите данъчни облекчения и приходите, които държавата губи от действието му, както и броят на лицата, които са се възползвали от него.

Най-много са пропуснатите приходи от облагане на туристическите услуги с ДДС, на второ място бюджетът губи от възможността хора със свободни професии да си приспадат като разходи, част от получените доходи и така да платят данък върху нетния доход (общо 60 млн. лв.). Право на нормативно признати разходи имат журналистите, артистите, изобретателите, и всички икономически дейности, които се извършват от физическите лица под формата на свободна професия, без да се регистрират като юридическо лице.

Общо 37 млн. лв. са пропуснатите приходи от режима, с който се облагат земеделските производители, а други 28 млн. лв. се губят от облагането на едноличните търговци, регистрирани като земеделски производители.

След това се нареждат по малки облекчения, като например това за младите семейства. То е позволило на 5300 двойки с граждански брак, които са на възраст под 35 години да намалят данъчната си основа с размера на лихвите, които са платили по ипотечните си кредити за основно жилище през миналата година. Загубите за държавата от това са 1.8 млн. лв., а всяко семейство си е спестило данъци в размер на 339 лв.

Въпрос на политика

Данъчни експерти, работили в държавната администрация обаче защитиха политиката на правителството да въведе облекченията, които ИПИ критикува.

Людмила Елкова, която ръководеше дирекция "Данъчна политика" във финансовото ведомство преди време твърди, че данъчното облекчение на фирмите, които разкриват дейност в районите с висока безработица, е най-добрият начин да се стимулира икономическата активност там. Друг аргумент е, че облекченията, които действат не водят до големи загуби за държавата, но в същото време имат своя положителен ефект за лицата, които се възползват от тях.

Заместник-министърът на финансите Владислав Горанов пък заяви, че държавата може да провежда конкретни политики както през приходната част на бюджета – като залага данъчни преференции с цел да защити дадена социална група, или през разходната си част, като предоставя директни субсидии. По отношение на облекченията за хора с увреждания, той обясни, че ангажиментът на държавата е да помага, като се откаже от конкретни приходи, което оставя повече средства на засегнатите лица и освен това се търсят възможности за подпомагането им с директни плащания. От Министерство на финансите коментираха също, че без значение кое правителство управлява, исканията за допълнителни облекчения са били отхвърляни, когато не съвпадат с вижданията на управляващите и за това съществуването на преференции може да създава нагласи да се лобира за допълнителни. Но това според тях реално не се случвало.

Експерти по данъчна политика коментираха, че заложените прагове на нормативно признати разходи също имат своя смисъл. Свободните професии представляват форма на икономическа дейност, без физическото лице да се въвлича в разходи за съдебна регистрация и воденето на счетоводство по подобие на предприятията. Хората обаче също правят разходи при осъществяване на професията си и нормативното признаване спестява както необходимостта от пазене на документи за голям брой транзакции на малка стойност, но също така предпазва държавата от риска разходи да се раздуват в неограничен размер и свободните професии да спрат да плащат данък въобще.

Диференцираната ставка за туризма също бе защитена, но с аргумент, че в началото тя бе достъпна само за чуждестранните туристи и това е износ на услуги, а обхватът на преференцията е бил разширен, защото Европейската комисия е постановила, че преференцията не може да е достъпна само за чужденци, но не и за българи.

В същото време обаче правителството аргументира въвеждането на данък върху доходите от лихви по депозити, капиталовите печалби и приходите от хазарт с аргумента, че те са се ползвали с преференции, които трябва да се премахнат.

[Вестник Труд](#)

✓ Ляв, мързелив, "социален" бюджет

<http://www.trud.bg/Article.asp?ArticleId=1592439>

Правителството може да използва последния си бюджет, за да покаже какво може да се очаква от него в следващия мандат. Може да покаже дали е ляво или дясно; дали е реформаторско, или мързеливо; дали има стратегия, или се движи накъдето задуха вятърът. Каква заявка дава ГЕРБ?

Отлагане

През 2013 г. се планира дефицит от 1,1 милиарда лева. И това ще се случи в положителния сценарий, т.е. ако има достатъчно приходи. Ако няма, следващото правителство ще трябва да се бори с голям дефицит. Милиард и сто милиона дефицит означават съответно увеличение на държавния дълг. Какво лошо има в това? Всъщност можем да го видим в данните за последните няколко години, когато заради дефицитите държавният дълг беше увеличен. Разходите за лихви по този дълг през 2009-2010 г. бяха около 500 млн. лв. През 2013 г. те вече са 875 млн. лв., т.е. увеличение от 375 млн. лв. (това не е заради новата емисия еврооблигации, която всъщност спестява разходи).

Ако държавният бюджет беше балансиран още в началото на кризата, както успяха да направят някои по-успешни и по-реформаторски страни, щяха да бъдат спестени поне 375 млн. лв. годишно. Отделно нивата на лихвите щяха да са по-ниски, от което щяха да се спестят поне 150-200 млн. лв. годишно. Ето как бавното намаление на дефицита води до половин милиард ненужни разходи.

Приватизация

Държавата е най-големият собственик на активи в нашата страна - като се започне от терени, гори и земеделски земи, през всякакви недвижими имоти и инфраструктура, та се стигне до цели компании и отрасли. Това са ресурси, които могат да произвеждат, увеличавайки икономическия растеж и носейки приходи в бюджета.

Едно дясно правителство вероятно би дало приоритет на приватизацията и използването като начин за привличане на повече инвеститори. Едно по-ляво правителство може да запази повече държавна собственост, но най-малкото би трябвало да се опита - ако може - да я управлява по-добре. В Бюджет 2013 обаче не се вижда никаква подобна идея. Няма заложен солидни приходи от приватизация, т.е. да не очакваме нещо сериозно. Няма и заложен никакви по-значими приходи от държавната собственост. Тоест очаква ни запазване на статуквото - много държавна собственост, която се управлява зле, тежи на икономиката и губи стойност. Всъщност държавата ще дава повече субсидии на губещите държавни компании, отколкото печалби получава от останалите. Това си е "соц", познат отпреди 1989 г.

Без реформи

Пазарът на труда е проблем номер едно. Еврокомисията му отдели специално внимание в своите доклади. Почти половин милион са загубените работни места от началото на кризата. Въобще при такъв очевиден проблем би трябвало да очакваме той да бъде адресиран от правителството.

Нищо подобно. Изричното настояване от Брюксел за реформа на минималните осигурителни прагове бе превъплътено в половинчатая мярка - да не се вдигат административно минималните прагове в някои отрасли. Но моделът остава. Защото синдикатите го харесват. Дали това е ляво, или просто глупаво?

Въобще реформи през 2013-та не очаквайте. МВР ще си остане многолюдно министерство, в което ефективността е ниска, защото не се инвестира, нито се променя начинът на работа. Но така ще бъде навсякъде. Защото за да имаш малка и ефективна административна машина, трябвават инвестиции в технологии, оборудване, квалификация. А такива

няма да има. Затова ще си останем с раздута държавна машина, която не върши работа (тук включвам и полиция, и съдебна система).

Социални разходи

Според една популярна дефиниция левите партии харчат това, което е произведено, а десните насърчават да се произведе повече. Разбира се, не става въпрос за крайности, а за съотношение на кое се дава повече тежест. Бюджет 2013 залага на голямо увеличение на харченето - 1,8 млрд. лв. и бюджетът (заедно със земеделските субсидии) достига над 32,5 млрд. лв., т.е. около 40% от БВП. Т.е. имаме най-големият бюджет като абсолютна сума и един от най-големите като дял от икономиката. В голямата си част увеличението отива за социални разходи и здравеопазване.

Обаче ако няма растеж на икономиката, ако няма достатъчно нови работни места, харченето няма да свърши никаква работа. Не може да се замени икономическият растеж със "социални" разходи. А растежът, дори в най-положителните прогнози на правителството, ще бъде 1,5-1,9% - крайно недостатъчно, но явно това не е приоритет.

Вдигане на данъци

О, да, правителството вдига данъци, колкото и постоянно да говори за ниски данъци. През 2013 г. ще видим данък лихва за първи път в историята, но ще видим и вдигане на максималния осигурителен доход, за първи път от най-добрите години преди кризата. И двете ще натоварят средната класа и ще пречат на икономиката – но пък ще финансират "социалното" правителство. И не е за първи път - през 2010 г. бяха увеличени шоково акцизите, през 2011 г. - осигуровките, постоянно се вдигат минималните прагове, а в една година шоково се вдигнаха и осигуровките за самонаетите. Тоест вдигането на данъците не е нещо ново, а системна практика на това правителство. От която не произлезе абсолютно нищо положително за икономиката.

Вестник Сега

✓ За година средната пенсия се е увеличила само с 2.20 лв.

<http://www.segabg.com/article.php?id=620322>

Икономия от 65.6 млн. лв. спрямо плана за 9-месечieto отчита НОИ. Спестените пари са се увеличили с над 17 млн. лв. спрямо полугодieto, когато те бяха 48.5 млн. лв. За периода по различни пера са изплатени 6.3 млрд. лв. Най-голямата икономия от 49.9 млн. лв. към края на септември идва от фонд "Пенсии", но това не се отразява върху парите за старост. Спрямо септември 2011 г. средната пенсия е нараснала едва с 2.20 лв. и стига 271.52 лв. А спрямо юни 2012 г. дори е намалела с 45 ст., въпреки че от 1 юни минималният размер беше увеличен от 136 лв. на 145 лв. Тогава ръстът на годишна база беше с почти 6 лв.

Спестените пари от пенсии са най-вече заради ограничаването на възможностите за пенсиониране. Опитите на ГЕРБ да прехвърли част от кризата към хората в предпенсионна възраст, след като изненадващо в две поредни години се увеличаваха изискванията за стаж и възраст, вече дават осезателни резултати. За първите 9 месеца новите пенсионери са 68 700 души, което е с 14 620 по-малко от същия период на 2011 г. Общият брой на пенсионерите към края на септември е над 2.2 млн. души, което е намаление с 16 676 спрямо септември м.г. Броят на пенсиите е намалел с 15 500 до 2.69 млн.

Намаляващата раждаемост е спестила на НОИ 24 млн. лв. от обезщетения за майчинство спрямо плана. Изплатената сума е 287.6 млн. лв., което е с 32.3 млн. лв. по-малко, отколкото за деветмесечieto на 2011 г. А средното обезщетение е намалело с почти 8 лв. до 356 лв. Във фонд безработица също са икономисани 3.8 млн. лв., но там изплатените 268 млн. лв. са с 20.6 млн. лв. повече, отколкото за същия период през м.г. А безработните, които са имали право да го получават, са със 7274 повече спрямо 2011 г. и достигат 117 234 души.

Фондът за изплащане на болнични е единственият, който продължава да трупа преразход. За деветмесечieto разходите по него са 212.4 млн. лв., което е с почти 24 млн. лв. повече от планираното. Броят на изплатените обезщетения от над 1.6 млн. е с над 61 000 повече от същия период на 2011 г., а разходите са се увеличили с 18.4 млн. лв. Въпреки статистиката за ръст и на обезщетения, и на разходи управляващите продължават да твърдят, че изплащането на първите три дни от работодателите има дисциплиниращо значение, и планират да го превърнат в постоянна норма. Схемата беше отначало само антикризисна и трябваше да действа само от средата до края на 2010 г.

ПРОБЛЕМИ

Докато НОИ отчита спестявания в разходите основно заради ограничените права на хората, приходите продължават да изостават спрямо плана. За първите 9 месеца в НОИ са влезли 2.8 млрд. лв. без републиканския трансфер от 3.4 млрд. лв. за покриване на недостига. Приходите изостават с 29.2 млн. лв. от планираното. Спрямо деветте месеца на 2011 г. приходите от осигурителни вноски са със 104.4 млн. лв. повече, но това е очаквана тенденция на фона на ежегодното увеличение на минималните осигурителни прагове и успокояването на пазара на труда през 2012 г., когато заетостта не нараства, но и не се отчита драматично намаление на осигурените. В най-кризисните години спадът минаваше 150-200 хил. души.

✓ Данъкът върху лихвите се оказва с неуточнена ставка

<http://www.segabg.com/article.php?id=620321>

Прокараният скришом данък върху лихвите по депозитите и влоговете се оказва с неустановена по юридически път ставка. Размерът на данъка, който според правителството ще е 10%, не е уточнен в предложените промени в закона за данъците върху доходите на физическите лица. В същото време ставките за окончателни данъци, какъвто ще е новият налог по лихвите, са различни и отделни групи доходи се облагат с различен процент.

Както "Сега" писа, промените в закона бяха гласувани директно от кабинета без обществено обсъждане и задължителното съгласуване в тристранката. Според източници, пожелали анонимност, първоначалният проект за законови промени е съдържал два лаконични записа - че доходите от лихви се вадят от групата на необлагаемите доходи и се местят в групата на доходите, които се облагат с окончателен данък. Внесеният в Народното събрание текст е доработван допълнително, като е уреден и начинът, по който ще се събира данъкът - в едномесечен срок след края на тримесечието, за което са начислени лихвите.

И доработеният вариант обаче не упоменава размер на ставката за новия данък. Размерът на окончателните данъци е регламентиран в отделна глава към закона, като в момента той предвижда три различни ставки. Доходите от дивиденди например се облагат с 5% данък вместо традиционния десятък. 7% е данъкът върху доходите от изтекли застраховки "Живот" с продължителност на договора над 15 г. Ставката за повечето окончателни данъци е 10%, но в текста изрично е уточнено за кои доходи важи тя, а с промените новият данък не е дописан в списъка. Текстът е променен, но в друга посока - от групата на облагаемите с 10% ставка доходи са изключени доходите от наем на етажната собственост. За тях също в момента няма посочен размер на ставката.